

Připravované projekty ve Velké strahovské zahradě

V současné době připravuje odbor ochrany prostředí MHMP projekty ve Velké strahovské zahradě, mezi nimi projekt Revitalizace a zpřístupnění vinice ve Velké strahovské zahradě, jehož realizace je připravována na jaro 2020 a projekt Zázemí zahradní údržby a veřejného WC, kde by realizace měla být zahájena do konce roku 2019.

Revitalizace a zpřístupnění vinice ve Velké strahovské zahradě

Zadání – cíle projektu

Záměrem revitalizace a zpřístupnění této části Velké strahovské zahrady je odstranění dlouhodobých nevyhovujících provizorií, díky nimž tato část zahrady není upravena a využívána způsobem odpovídajícím jejímu významu a poloze v historickém centru města.

Řešené území je uzavřeno provizorním oplocením, je dlouhodobě nepřístupné pro veřejnost, část plochy je využívána jako pohotovostní zázemí zahradní údržby. Cílem návrhu je otevřít a propojit plochy tak, aby zahrada provozně i vizuálně působila jako jeden celek. Původně plánované vybudování nového schodiště a znovuoobnovení původního průchodu zdí ze zahrady do ulice Úvoz nebude realizováno.

Jedním z důvodů plánovaného zpřístupnění je probíhající reorganizace údržby strahovských a petřínských zahrad, spočívající v postupné redukci původních provizorních objektů a areálů, a jejich nahrazení novým, výrazně menším zázemím ve Velké strahovské zahradě

Součástí navržených úprav je také odstranění nevhodné novodobé terénní terasy se soukromou zahradou, vybudované ve 2. polovině 20. století u bývalého viničního domu. Z hlediska kompozice Velké strahovské zahrady je tato terasa problematický prvek, protože dům odděluje od plochy vinice a jeho umístění mění z původního historického uspořádání „dům na vinici“ k odlišnému principu, který by se dal nazvat „dům v zahradě“. Neméně problematickým faktem je, že zahrada byla vybudována bez náležitých povolení a bez respektování majetkových vztahů v území.

Navržené řešení

Prostor vinice bude propojen s veřejně přístupnou částí Velké strahovské zahrady – provizorní oplocení mezi viničním domem a rohem areálu nemocnice bude odstraněno. Návrh zahrnuje tyto celky:

Úprava okolí viničního domu

Je navrženo odstranění stávajících ohradních zdí, vymezujících zahradu. Novodobá terénní úprava (navýšení) bude odstraněna. Půdorysná rozloha terénní terasy bude oproti současnému stavu zmenšena a tvarově upravena tak, aby odpovídala původnímu stavu před novodobou úpravou. Nová cesta bude trasována podél domu (dlažba z nepravidelných kamenných odseků), navržená úprava bude doplněna přirozenou terénní modelací a dosadbou vinice na svahu pod viničním domem (navázání na stávající výsadbu).

Doplnění cestní sítě

V prostoru vinice jsou navrženy dvě cesty, orientované souběžně s ulicí Úvoz – jedna v horní úrovni (pod ohradní zdí), druhá v dolní úrovni podél hranice areálu nemocnice pod Petřínem. Obě cesty jsou navrženy travnaté se štěrkovým podkladem (štěrkový trávník). Ve východní části budou obě propojeny po spádnicí cestou z nepravidelné kamenné dlažby, s vloženými vyrovnávacími schodišti.

Sadovnické úpravy

Ve spodní části sadu je podél nové cesty navržena pravidelná třešňová alej.

Jímání a vsakování dešťových a drenážních vod

Likvidace dešťových a drenážních vod v rámci řešeného území je řešena vnitroareálovou dešťovou kanalizací, zakončenou akumulací a přepadem do vsaku. Voda z akumulace bude využívána na zálivku.

Zázemí zahradní údržby a veřejné WC

Navrhovaný objekt zahradního zázemí s veřejnými toaletami nahradí nevyhovující provizorní objekty, které byly ještě do nedávné doby rozmístěné na řadě míst v celém areálu strahovských zahrad. Pravidelní návštěvníci si jistě ještě dnes vzpomenou na nevzhledné boudy a ohrady, hyzdící různé části strahovských a petřínských zahrad. Tyto objekty byly provozně i esteticky zcela nevyhovující a neperspektivní - jedinou cestou bylo řešit tuto otázku koncepčně pro celý areál.

Možná je vhodné vysvětlit, proč je zázemí pro údržbu potřeba přímo v areálu - v zahradách se pohybuje velké množství pracovníků, jejichž úkolem je udržovat zahrady v takovém stavu, jak je máte rádi - zajišťují úklid cest, údržbu trávníků, ošetření stromů a řadu dalších důležitých prací, které všichni považujeme za samozřejmé, když jsou dobře provedené. Pro tuto práci je potřeba vytvořit alespoň minimální zázemí, zvláště když je areál tak rozlehlý a členitý jako ten na Strahově a na Petříně. Jedná se o hygienické zázemí, malou denní místnost - útočiště při nepříznivém počasí, příruční sklad drobného nářadí, pracovních pomůcek a materiálů.

Zadání

Po podrobné analýze provozních nároků jsme přistoupili k systémovému řešení - všechny původní objekty byly (nebo v nejbližší době budou) odstraněny, naším záměrem je nahradit je pro Velkou strahovskou a Seminářskou zahradu jedním objektem, který bude funkčně odpovídat současným nárokům a požadavkům a zároveň bude i adekvátně architektonicky ztvárněn tak, aby nenarušoval ráz zahrad, ale naopak aby byl pro ně přínosem. Zadáání vychází z těchto principů:

redukovaný rozsah zázemí, koncentrovaný na minimální plošné a prostorové požadavky – skutečně jen to nejnútnejší soustředit vše do jednoho, technicky i provozně efektivního objektu – nepřipustit postupné rozšiřování, dostavování, vytváření alternativních skládek, „dočasných“ zázemí
do objektu umístit veřejné toalety pro návštěvníky zahrad pro zvýšení uživatelského komfortu
objekt řešit s maximálním respektem k unikátnímu prostředí zahrad a jejich okolí

Umístění objektu

Vyhledání vodného místa i konkrétního řešení objektu byla věnována mimořádná pozornost. V úvodní fázi jsme analyzovali řadu míst, z nichž se do užšího výběru se dostaly 4 lokality v prostoru Velké strahovské a Seminářské zahrady. Každá jednotlivě byla ověřována samostatnou objemovou studií, která prověřovala dopravní dostupnost pro techniku zahradníků, pěší dostupnost pro návštěvníky, možnosti napojení na inženýrské sítě, geologické podmínky (na řadě míst jsou svahy nestabilní a hrozí sesuvy) a zejména urbanistické a architektonické hledisko včetně požadavků památkové péče. Ze všech variant bylo jako nejvhodnější vyhodnoceno navržené umístění při východní hranici Velké strahovské zahrady u vstupu z Vlašské ulice.

Architektonické řešení

Navržený objekt je dvoupodlažní, částečně zapuštěný do terénu, zakomponovaný do stávající konfigurace navazujících ohradních a opěrných zdí tak, aby přirozeně splynul s okolním prostředím. Celkové pojetí objektu je maximálně jednoduché bez historizujících odkazů, jsou využívány tradiční materiály. Provozně je rozdělený na dva samostatné celky, umístěné každý v jednom podlaží: v suterénu zázemí zahradní údržby, v přízemí veřejné toalety.

Z architektonického hlediska je hlavním motivem návrhu fasáda – stěna navazující tvarem i materiálem na okolní ohradní zdi a propojující objekt s okolním prostředím. Vlastní budova zázemí je za touto zdí skrytá, opatřená sjednoceným pláštěm z falcovaného plechu na střeše i fasádě (předzvětralý titanizinek v tmavošedém odstínu). Okna budou hliníková, metalicky tmavě šedá. Ve vstupní fasádě je umístěn vstup na toalety - vstupní ocelové dveře budou zdůrazněny asymetrickým zešíkmením ostěním a panelem s piktogramem. Vjezd do dvora zahradní údržby bude uzavřen bránou z dřevěných lamel na ocelovém rámu. Je předpokládáno postupné pokrytí objektu popínavými rostlinami.

Prostory zahradní údržby jsou přístupné ze stávající parkové cesty vjezdovou bránou přes nekrytý venkovní dvůr zázemí. Toalety pro veřejnost jsou přístupné přímo ze stávající parkové cesty. Mezi navržený objekt a stávající vstupní bránu z Vlašské ulice je navržena nová vyhlídková plošina s mlatovou plochou, stromem a místem pro posezení – u stávající vstupní brány tak vznikne malý, adekvátně upravený vstupní prostor spodní části Velké strahovské zahrady.

V rozsahu navrženého objektu je na hranici s areálem nemocnice Milosrdných sester Svatého Karla Boromejského navržena nová ohradní zeď. Parková cesta podél objektu a u vstupu z Vlašské ulice bude vydlážděna kamennou dlažbou.

Sadovnické úpravy

V rámci sadovnických úprav jsou na travnaté ploše vedle objektu navrženy dva ovocné stromy, které místu dodají příjemný stín a plochu přirozeně zapojí do okolního sadu.

Podél hlavní fasády objektu, západní a jižní stěny a navazující opěrné stěny na hranici pozemku je navrženo rabátko pro výsadbu popínavých rostlin (*Parthenocissus tricuspidata*), které postupně popnou celý objekt. V části odpočinkové plochy budou popínavé rostliny doplněny podsadbou z trvalek bergénie srdčité (*Bergenia cordifolia*).

Zásah do stávající vegetační složky zahrady je omezen na minimum. Navržené řešení předpokládá odstranění dvou stávajících stromů a keřové skupiny (líška obecná - *Corylus avellana*) podél hranice zahrady. Jeden strom je na pozemku investora (hrušeň) - stojí v těsné blízkosti stávající cesty u vstupu z Vlašské ulice. Druhý strom (smrk ztepilý - *Picea abies*) je na pozemku nemocnice, těsně u hranice zahrady a budoucího objektu. Tento strom je navržen ke kácení ze zdravotních a bezpečnostních důvodů vzhledem ke zdravotnímu stavu stromu. Zapojená skupina volně rostlého živého plotu (líška obecná - *Corylus avellana*) je navržena k odstranění z důvodu stavby.

Parametry a kapacitní údaje stavby

Úžitná plocha 1NP - veřejné WC	51 m ²
Počet wc kabiněk (ženy)	3
Počet wc kabiněk / pisoárů / (muži)	2 / 3
Počet bezbariérových wc	1
Plocha venkovního nekrytého dvorku zahradní údržby	67 m ²
Plocha zatravněné vyhlídkové terasy	87 m ²